

Avdelning nord
Maria Nilsson Blix
Maria.Nilsson-Blix@ivo.se

Norrbottnens läns landsting
971 89 Luleå

Vårdgivare

Norrbottnens läns landsting

Ärendet

Patientsäkerheten i upptagningsområdet för Haparanda hälsocentral

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, kritiserar Norrbottens läns landsting för

- brister i patientsäkerheten i upptagningsområdet för Haparanda hälsocentral
- brister i landstingets ledningssystem.

Skälen för beslutet

Bristande tillgång till den hälso- och sjukvårdskompetens som krävs för befolkningens vårdbehov

Norrbottnens läns landsting har inte säkerställt tillgången till den hälso- och sjukvårdskompetens som krävs för befolkningens vårdbehov i upptagningsområdet för Haparanda hälsocentral.

Enligt 2, 2 a och 2 e §§ hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL, är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att en god vård ska kunna ges.

I underlaget för IVO:s tillsyn av Norrbottens läns landstings vård i Haparanda hälsocentrals upptagningsområde har framkommit att hälsocentralens ledningsansvariga rapporterat patientsäkerhetsbrister i form av uteblivna kontroller och därmed uteblivna behandlingar av kroniskt sjuka patienter till landstingets beställarenhet. Bland beskrivna konsekvenser fanns vårdskador i form av njurskador, otillräckligt behandlad hjärtsvikt samt otillräcklig akutsjukvård.

Vid Haparanda hälsocentral tjänstgjorde tidigare åtta specialistläkare utöver utbildningsläkare. Under våren 2014 fanns 2,8 ordinarie anställda läkare och inför sommaren 2014 fanns en ordinarie anställd läkare i tjänst. Det har också varit svårt att rekrytera vikarierande läkare.

Den höga sjukligheten hos befolkningen i kombination med läkarbristen har inneburit en ökad belastning på hälsocentralens sjuksköterskor. Detta har resulterat i långtidsjukskrivningar och uppsägningar.

IVO kritiserar Norrbottens läns landsting för den uppkomna situationen vid Haparanda hälsocentral.

Brister i Norrbottens läns landstings ledningssystem

Brister i analys

Norrbottens läns landsting brister i identifiering och analys av brister, patientsäkerhetsrisker och förbättringsförslag.

Enligt 6 kap. 4 § patientsäkerhetslag (2010:659), PSL, är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Personalen ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador.

Enligt 3 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9, ska vårdgivaren använda ledningssystemet för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

Enligt 5 kap. 6, 7 och 8 §§ SOSFS 2011:9 ska inkomna rapporter, klagomål och synpunkter sammanställas och analyseras och på grundval av vårdgivarens egenkontroll och analys ska de åtgärder vidtas som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet. Om resultatet av aktiviteterna visar att processerna och rutinerna inte är ändamålsenliga för att säkra verksamhetens kvalitet, ska processerna och rutinerna förbättras.

Norrbottens läns landsting har redovisat åtgärder för att rekrytera och utbilda personal.

Norrbottens läns landsting har däremot inte redovisat någon bakomliggande analys av vilket och hur stort behovet av personal med olika kompetenser är.

Norrbottens läns landsting har inte heller redovisat någon analys av bakomliggande orsaker till personalbristen.

Brister i dokumentation

Norrbottnens läns landstings brister i dokumentation och hantering för systematisk och fortlöpande utveckling och förbättring av verksamhetens kvalitet.

Norrbottnens läns landsting har i svar till IVO redovisat en struktur för regelbundna möten på och mellan olika ledningsnivåer där kvalitetsutvecklingsfrågor kan och ska behandlas. Däremot har Norrbottens läns landsting varken rapporterat någon struktur för att dokumentera eller någon plan för hur signaler om brister och andra frågor som tas upp i diskussionerna ska dokumenteras utöver dem som är knutna till rapporterade enskilda vårdhändelser.

Därmed kvarstår den i tillsynen konstaterade bristen på spårbarhet i ledningsarbetet med undantag för hanteringen av enskilda patientrelaterade vårdhändelser.

IVO kritiserar Norrbottens läns landsting för ovan angivna brister i ledningssystemet.

Sammantaget bedömer IVO att Norrbottens läns landsting även med beaktande av hittills vidtagna åtgärder inte uppnått en tillräcklig kontroll över de rapporterade bristerna och deras orsaker.

Mot bakgrund av den kritik IVO riktar mot Norrbottens läns landsting enligt ovan förutsätter IVO att Norrbottens läns landsting vidtar åtgärder för att säkerställa tillgången till tillräcklig kompetens för befolkningens vårdbehov och för att komma tillrätta med de brister i ledningssystemet som framkommit enligt ovan. Ärendet avslutas utan ytterligare åtgärder.

IVO avser att följa upp resultatet av Norrbottens läns landstings åtgärder med anledning av detta beslut.

Tillämpliga bestämmelser

2, 2 a och 2 e §§ HSL

6 kap. 4 § PSL

3 kap. 1 § samt 5 kap. 6, 7 och 8 §§ SOSFS 2011:9

Bakgrund och utredningen av ärendet

Den 16 juni 2014 inkom en anmälan från medicinskt ledningsansvarig läkare för Haparanda hälsocentral till IVO avseende brister i patientsäkerheten i upptagningsområdet för Haparanda hälsocentral.

Den 17 juni 2014 mottog IVO information från patientnämnden i Norrbottens läns landsting gällande Haparanda hälsocentral.

Patientnämnden bifogade även ett underlag från Folkhälsocentrum, Norrbottens läns landsting gällande Haparanda kommun – folkhälsa och bakgrundsfaktorer som påverkar folkhälsan.

IVO har gällande Norrbottens läns landstings vård för Haparandas befolkning fyra ärenden med anledning av enskildas klagomål för perioden 2013 och 2014 samt ett ärende anmält enligt Lex Maria från 2012.

Med anledning av vad som framkommit i ovanstående ärenden har IVO inlett en granskning av patientsäkerheten i Norrbottens läns landsting, Haparanda hälsocentrals upptagningsområde.

IVO besökte december 2014 Haparanda hälsocentral. Vid besöket fick IVO uppgifter från divisionschefen för närsjukvård, Norrbottens läns landsting, närsjukvårdschefen för området, verksamhetschef och medicinskt ledningsansvarige för hälsocentralen samt en distriktsläkare från Kalix som bistått Haparanda hälsocentral samt enhetschef och medicinsk rådgivare medicinkliniken, Kalix sjukhus.

På grund av det som framkommit enligt ovan kallade IVO landstingsledningen till möte den 28 januari 2015. Vid mötet med IVO deltog landstingsstyrelsen, landstingsdirektören, divisionschefen för närsjukvården samt ytterligare ansvariga som landstingsledningen kallat till mötet.

Efter mötet har IVO inhämtat kompletterande uppgifter från Norrbottens läns landsting.

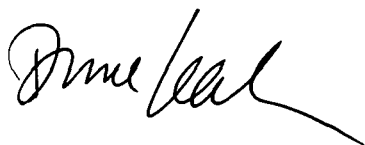
Vidtagna åtgärder vid Haparanda hälsocentral

När det gäller den lokala aktiviteten på Haparanda hälsocentral har under 2014 och 2015 vården för diabetespatienter förstärkts med specialutbildad sjuksköterska och konsultläkare, organisatoriska förändringar i vårdarbetet för att uppnå bättre kontroll över vården av patienter med andra kroniska sjukdomar har gjorts eller planerats,

förändrat riktlinjer för förskrivning av narkotikaklassade läkemedel har utformats samt rekryterat läkare till några av de vakanta läkartjänsterna.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Anne Vaher. I handläggningen har inspektörerna Eva Bergdahl och Petra Carlbaum deltagit. Inspektören Maria Nilsson Blix har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Anne Vaher

Maria Nilsson Blix